

Postajna plačana v gotovini.
Uredništvo: Ljubljana, Knaževa ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Seledurgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo:
Ljubljana: Knaževa ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
vsa ponedeljka zjutraj. — Na roba se posebej in v celoti po poštni prejemani Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

PRED ZAKLJUČKOM SPORAZUMA MED ANGLIJO IN ITALIJO

Eden izjavlja, da v Abesiniji ni več zakonite vlade — Priprava angleškega parlamenta za priznanje obstoječega položaja

London, 20. decembra. d. V zvezi z zadnjimi vestmi o bližnjem angleško-italijanskem sporazumu se je zvedelo da se angleška diplomacija pripravlja istočasno pridobiti Italijo za aktivno sodelovanje pri angleško-francoskih prizadevanjih za spravo v Španiji. V angleškem zunanjem ministertvu upajo, da se jim bo tudi to posrečilo.

Zunanji minister Eden je poslal spodnji zbornici naravnost senzacionalno poročilo o položaju v Abesiniji. To poročilo angleškega zunanjega ministra ki je branil abesinsko neodvisnost, dokler je bilo še kolikiš upanja v uspeh pripravljanih angleških prizadevanj za priznanje dejanskega položaja v vzhodni Afriki. Na zavrnitev abesinske delegacije v Ženevi in na povratek Italije v Dravstvo narodov. Poročilo pravi med drugim:

Italijani so gospodarji v severni in vzhodni Abesiniji kakor tudi edine železnice. Na jugu obvladujejo večji del pokrajine Boran in Sidamo, dočim so na zapadu italijanske čete ali pa domačini pod italijanskim poveljstvom zasedle najvažnejše pokrajine z Gorejem vred.

Na drugi strani ne obstoja v nezasedenih pokrajinah nobena vladna oblast, pač pa abesinske vojske, ki so se vrnili, so postali razbojniki in so uvedli strahovladno v obliki ropov in spopadov med plemeni. Tako se n. pr. borita med seboj gvalsko in amharsko plemo.

Poročilo se bavi tudi s trgovino s sužnji v Abesiniji ter izjavlja, da je jasno, da so ostali poizkusi stare vlade v Adis Abebi za zadušitev trgovine s sužnji na jugu in zapadu države, kjer je bila v največjem razmahu, brez uspeha.

Sporazum bo podpisan še ta teden

Rim, 20. decembra. d. Diplomatski urednik agencije Stefani potrjuje po informacijah iz poučenega vira, da so angleško-italijanska pogajanja o gentlemen agreementu prispela v zaključno fazo. Namigovanja raznih listov na možnost, da bo sporazum razširjen tudi na druge države, se ne potrjujejo in se more smatrati kot govoto, da bo dogovor dvostranski, za kar obstoja precedenčni primer v francosko-italijanskem dogovoru od 7. januarja l. 1935, ki ni bil razširjen na druge države. V gentlemen agreementu si bosta Velika Britanija in Italija priznali obojestranske interese na Sredozemskem morju in vnovič potrdili svojo skupno željo, da ostane splošni položaj v tem delu sveta neizpremenjen.

Izmenjavo dokumentov o angleško-italijanskem gentlemen agreementu pričakujejo za prihodnje dni, najbolj verjetno do 25. decembra. Menijo tudi da bo odločitev angleške vlade o prenosov angleškega poslanstva v Adis Abebi padla zelo kmalu.

Angleški pridržki

London, 20. decembra. AA. Tukajšnji politični krogi smatrajo, da še ni mogoče verjeti vestem iz Rima, po katerih bo angleško-italijanski sporazum o sredozemskih vprašanjih objavljen že v najkrajšem času ter da bodo tako definitivno odstranjena vsa nesoglasja, ki so obstojala med obema državama. Opozarjajo, da je stvarno sicer že dosežen sporazum glede vzajemnih jamstev za spoštovanje obojestranskih interesov, da pa je objava sporazuma odgodena, ker se imajo urediti še nekatera manj pomembna vprašanja. Eden izmed teh pogojev za končni sporazum je izprememba angleškega poslanstva v Adis Abebi v generalni konzulat, kar bo izvršeno bržkone v pričetku prihodnjega leta. Velika Britanija je na drugi strani zahtevala od Italije posebna jamstva, da

sporazum o sredozemskih vprašanjih ne bo oslabil zaradi morebitnih zapletov, ki bi lahko nastali zaradi španske državljanske vojne. Angleški politični krogi se vprašujejo, ali bo Italija mogla dati v tej zadevi zadostna jamstva in ali ne bo nazadnje zahtevala teritorialne izpremembe ob zapadnih obalah Sredozemskega morja v svojo korist. Velika Britanija, naglašajo, bi hotela imeti prav glede te zadeve povsem jasno in nedvoumno izjavo italijanske vlade.

Francoski komentarji

Pariz, 20. decembra. AA. Pariški desničarski listi se bavijo z napovedanim italijansko-angleškim zblizanjem in izražajo nado, da bo sleherno zblizanje odnošajev med Italijo in Anglijo omogočilo tudi zblizanje med Italijo in Francijo.

Desničarski »Jour« opozarja, da bo moral angleški poslanik v Rimu sir Eric Drummond predložiti zaradi izpremembe na angleškem prestolu na italijanskem dvoru nova akreditivna pisma. Ob tej priliki bo Anglija bržkone priznala italijansko aneksijo Abesiniji. Treba je obznavati, pravi list, da bo Francija tudi v tem primeru zaohtela za drugimi silami.

»Petit Parisien« meni, da angleško-italijansko zblizanje ne bo moglo koristiti tudi zblizanju odnošajev med Francijo in Italijo. Naš narod mora vedeti, da v odnosu napram Italiji ne gre za različne ideologije, na katerih sloni režim v obeh državah, nego predvsem za neke interese. Baš sedaj je v našem interesu, da se doseže zblizanje z Italijo.

»Republique« pravi, da pazljivi opazovalci ne morejo prezeti, da se Italija spet pogloma vedno bolj orientira k zapadni Evropi. Vedeti je treba, da bi sporazum Velike Britanije, Francije, Zedinjenih držav in Italije še najbolje lahko zagotovil mir na svetu.

lističnega pokreta in nemški oficirji. Nemški oficirji so se dne atirali znanega španskega književnika Himenesa Caballera, ki je igral važno vlogo v nacionalističnem gibanju. Zunanji ministar nacionalne vlade Evgenio Montez je imel predčerašnjim ostro debato z nemškim polkovnikom, ki mu je dodeljen kot oficir za zvezo z nemško vlado, kakor je zahteval minister sam. Sprla sta se zaradi nekih odredb, ki jih je zahteval polkovnik od ministra. Tudi generalni nacionalistične vojske so nezadovoljni z nemškimi oficirji. Na nemško zahtevo je bilo odstranjenih več višjih nacionalističnih poveljnikov.

Desničarski »Ordre« poroča, da je angleški diplomat, ki se je pred kratkim vrnil iz Nemčije izjavil njegovemu poročevalcu, da se je Hitler pred 15 dnevi definitivno odločil za neposredno vojaško intervencijo v Španiji, da pa so ga od tega odvrgli dr. Schacht in nekateri nemški generali. Prepričali so ga, da bi zaradi intervencije začela Nemčija v izrednih težavah položaj. Nadalje poroča list, da bo Goring sredi prihodnjega leta razpotal s 3000 vojnimi letali in da bo tedaj nemško vojsko letalstvo nekoliko jačje od francoskega. Ob koncu 4-letnega gospodarskega načrta bo imela Nemčija 6000 vojnih letal.

Moč mednarodne brigade

Pariz, 20. decembra. d. »Matine« je objavil zanimive podatke o mednarodni brigadi, ki se bori na strani španske vlade. To brigado tvorijo 15 bataljonov po 3.000 ljudi. V početku bojev je imela ta brigada 40 odstotkov inozemcev in 60 odstotkov Špancev, sedaj pa se je število Špancev v njej zmanjšalo na 12 do 15 odstotkov. Ruski poslanik v Madridu se je posebno prizadeval, da bi bilo poveljstvo mednarodnih čet poverjeno ruskim oficirjem. V mednarodni »-loni je 4.500 vojakov in podoficirjev iz Španije, 25.000 Francozov, Belgijcev, Angležev in Rusov, 9.000 Nemcev, Avstrijcev in Čehoslovakov, 6.500 Poljakov in okoli 7.000 pripadnikov drugih narodov.

Mednarodna brigada razpolaga s osmimi letalskimi eskadriljami, izmed katerih ima vsaka po 9 letal. Med piloti in mehaniki te letalske skupine je 30 odstotkov ruskih državljanzov, 20 odstotkov Nemcev, Avstrijcev in Čehoslovakov, 50 odstotkov pa angleških, francoskih in italijanskih antifašistov.

Generalni štab mednarodne brigade je podrejen generalu Kleberju.

Franco o tujih prostovoljcih na republikanski strani

Pariz, 20. decembra. d. V razgovorih s francoskimi parlamentarci, ki so se mudili v svrhu informiranja nekaj časa v Španiji, je izjavil general Franco, da cenijo število ruskih vojakov, ki so prispeli v Španijo in se bore na strani madridske vlade, na 25 tisoč mož. Vojska madridske vlade se poslužuje sedaj izključno ruskih tankov in strojne, dočim so letala ruskega porenika porenika. Francoski prostovoljci, ki so dodeljeni polkom madridske vlade, je po cenitvi generala Franca 15.000 mož. Francoski prostovoljci so po večini v Madridu, Valenciji in Barceloni.

Po podatkih generala Franca je med inozemskimi prostovoljci, ki se bore na strani madridske vlade, tudi več sto Američanzov.

Gospodarsko sodelovanje Balkanske zveze

Komunike o konferenci guvernerjev emisijskih bank Balkanske zveze

Atene, 20. decembra. AA. Konferenca guvernerjev Narodnih bank držav Balkanske zveze je bila večer zaključena.

Po konferenci izdano službeno poročilo, ki so ga podpisali guvernerji vseh starih emisijskih bank Zuderov, Constantinescu, dr. Radosavjević in Salahatin, pravi:

Vprašanja, ki so bila na dnevnem redu, so guvernerji in njihovi sodelavci obravnavali v atmosferi popolnega medsebojnega zaupanja. Guvernerji so z zadovoljstvom ugovorili svoje popolno soglasje glede vseh glavnih vprašanj, ki padajo v okvir dela emisijskih zavodov.

Sodli so, da pomeni monetarni sporazum, ki veže sedaj Francijo, Anglijo in Zedinjene države in na katerega je pristalo tudi že več drugih držav, važen korak za ozdravitev nje mednarodnega monetarnega položaja. Obžalovani so, ker se trenutno temu sporazumu ni moglo pridružiti, obenem pa so izrazili željo, da bi se valute glavnih sil čim prej definitivno stabilizirale tako, da bi se mogle tudi druge države, posebno pa države Balkanske zveze pridružiti tej akciji za ozdravitev svetovnega monetarnega sistema. Guvernerji so ugovorili težave, ki so na-

stale za njihova nacionalna gospodarstva zaradi nizkih cen glavnih izvoznih produktov in sprito tega zaradi valorizacije zlata. Sprejeli so na znanje, da merata monetarnemu izenačenju, ki se je vršilo že v mnogih državah, sledi popuščanje napetosti in postopni povratek k svobodni trgovini. Posebno državam, ki so izenačile svojo valuto s svetovnimi valutami, priznavajo potrebo, da ublažijo in čim prej opuste sistem gospodarskih omejitev, klirinški sistem, ali vsaj izpremembe njegove strukture. Pri tem smatrajo, da bi bilo želeli, da se vprašanje zunanjih dolgov uredi na osnovi revizije klavzule o zlatu.

Pri širini centralnih bankah bodo organizirani posebni oddelki, ki bodo imeli nalogo proučevati gospodarski in finančni položaj držav Balkanske zveze, posebno pa vse možnosti za pospeševanje razvoja že obstoječih gospodarskih odnošajev med vsemi štirimi državami. Končno so premočirali probleme skupnega sodelovanja v okviru banke za mednarodna plačila. Želeli bi bilo, da bi Balkanska zveza bila zastopana v upravnem odboru te mednarodne banke.

S španskih bojišč

Odbiti napadi Francove vojske pred Madridom

Madrid, 20. decembra. AA. Madridska letalstva so izvršila večer več izvidniških poletov. Dvajset kilometrov južno Madrida so opazila, da se v vaseh zbira nacionalistične čete. Letala so jih akcij napadla, obenem pa so o tem obvestila vrhovno poveljstvo madridske vojske. Madridsko tožništvo je pričelo nemudoma obstrlejevati omenjene vase.

Vono ministertvo je sredi 21. izdalo komunikije, v katerem pravi med drugim:

Na guadaramski fronti se je razvil topniški dvoboj. Pri Somosierru sta dva nacionalistična oddelka hudo napadla naše postojanke, pa sta bila odbita in sta utrpela velike izgube. Na madridski fronti so namonali po ostrih artiljerijskih pripravah izvršili napad na črti Villanueva del Pardillo-Valdemorillo-Romanjo-Poguelo. Madridski artiljeriji je uspelo uspešni napad. Nasprotnik je v megli napadel naše postojanke tudi pri francoskem mostu, a je bil tudi tu odbit. Na ostalih frontah ni bilo nikakih važnejših dogodkov.

Francovo vojno poročilo

Salamanca, 20. decembra. AA. Opolmoč je bil objavljen komunikije vrhovnega poveljstva nacionalistične vojske, ki pravi:

V odseku pri Almudevari smo zavzele važne postojanke in premagali zelo odporne nasprotnika. Na biskajski fronti se vršijo še nadalje manjši boji, ponekod so v akciji tudi topovi. Na fronti pri Escaloru smo odbili napad nasprotnika, ki je imel mnogo izgub. Na madridski fronti so nacionalisti izvršili oster napad na Villanuevo de la Canada in na okoliške postojanke ter jih po napeti borbi zavzeli. V teh bojih je bilo ubitih mnogo nasprotnikov. Nacionalisti so jim zaplenili tudi 4 strojnice. Na fronti pri Soriji smo z uspehom izvršili več izvidniških pohodov. Na fronti v pokrajini okrog Cordobe smo prodrli znatno dalje in zavzeli vas Mañuelo. Nasprotnik se je moral umakniti s svojih postojank okrog te vasi. Rdeči so imeli tudi tam velike izgube.

Iz nacionalističnega tabora

Avila, 20. decembra. AA. Včeraj so nacionalistične čete zavzele vas Villanuevo de la Canada, ki je oddaljena 20 km od Escoriala, to pa le zaradi tega, ker je desnemu krilu nacionalistov malone uspelo obkoliti nasprotnika. Republikanci so se le malo branili. Del republikancev je opustil borbo že takoj v začetku. Padec Villanueve pomeni prvo etapo v napovedani nacionalistični ofenzivi. Del nacionalističnih čet se je ustavil na zavzetih postojankah, kjer se sedaj utrjuje, drugi del pa je prodiral dalje, vendar brez večjih uspehov. Nacionalisti so imeli smolo. Sedem nacionalističnih tovornih avtomobilov je krenilo na pot, ki je bila še v rokah republikancev. Trije so se še pravočasno umaknili, ostali štirje so zašli v zasedo, nacionalistom pa je do večera vendar uspelo rešiti jih iz nasprotnikovih rok. Pri teh bojih so nacionalisti izvojevali nekaj terena. Prodrli so v smeri od juga proti severu okrog 7 km.

Zaradi neuspehov republikanskih oddelkov pri Boadilli del Monte so v pretekli noči in danes dopoldne večino mesteca evakuirali. Tudi republikanske čete v odseku okrog Escoriala, Colmenara in Vieha na cesti iz Ville Albe v Moral Zargeal, so se umaknile na varnejše postojanke. Njihov položaj postaja z vsakim dnem nevzdržnejši zaradi nevarnosti, da jih nacionalisti popolnoma ločijo od ostale republikanske vojske. Njihov popolni poraz bi pomenil hudo nevarnost tudi za ostalo madridsko fronto. Republikansko vojno poveljstvo bo moralo napeti vse sile in močno podpreti te oddelke, ki se le še z težavo držijo na guadaramskih in somosierrskih pobočjih.

Razstreljen vlak

Valencia, 20. decembra. AA. Na fronti Mañage so naše čete izvršile srđit na-

pad na železniško progo Bobadilla-Amtequed. Pri tem je zletel v zrak nek vlak z vojnimi materiali. Vlak je imel 25 vagonov in so bili vsi uničeni s tovorom vred. Proga je zelo poškodovana.

Španska trgovinska pogajanja z Anglijo

Madrid, 20. decembra. g. »El Socialista« javlja, da pripravljajo španski finančni ministar Negris v Londonu zaključitev novega gospodarskega dogovora med Veliko Britanijo in Španijo. Ta pogajanja so dokaz zaupanja, ki ga ima angleška vlada v legitimno špansko vlado.

Plinske maske

za vladno vojaštvo

London, 20. decembra. w. Te dni so iz Velike Britanije dobavili španski vladi 5000 plinskih mask. To ne pomeni nobene kršitve pakta o neomejavanju, ker služijo te maske v humanitarne svrhe. Poudarjajo, da ima tudi general Franco možnost kupiti plinske maske, ako želi.

Mine v španskih lukah

London, 20. decembra. w. General Franco je uradno sporočil angleškemu zunanjemu ministertvu da so bile v pristaniščih v Malagi, Almeri, Cartagena, Valenciji, Barceloni, Taragoni, Bilbau, Santandru in Gijonu položene mine. V angleških uradnih krogih zaradi tega sporočila niso posebno vznemirjeni ter opozarjajo, da je general Franco še nedavno za retil, da bo bombardiral Barcelono, vendar pa se ni ničesar zgodilo. Menijo, da general Franco nima dovolj sredstev, da bi izvedel svojo grožnjo.

Nevarnost splošne vojne zmanjšana

Valencia, 20. decembra. AA. Vlada je imela večer popoldne sejo, ki je trajala 5 ur. Po seji je prosvetni minister, ki vrši tudi poše tajnika ministrskega sveta, izjavil novinarjem:

Na seji je zunanji ministar poročal o svoji akciji v Ženevi. Tako smo si lahko na jasnem, koliko so razne demokratske države v Evropi povoljno razpoložene za legitimno špansko vlado. Ugotovili smo, da se politično obzorje Evrope vedri in da se zmanjšala nevarnost obsega mednarodnega požara. Odboren je bil tudi dekret, ki ga je predlagal notranji ministar v svrhu unifikacije policijskih sil, da bi se prebivalstvu zanjajala čim večja varnost.

Za osvoboditev talcev

Bayonne, 20. decembra. AA. Po vesteh iz Bilbao je baskiška vlada sklenila imenovati posebno komisijo z nalogo, da dožene vse možnosti, kako bi se osvobodilo 4.000 ljudi, ki se nahajajo v raznih taborih kot talci. To naj bi se zgodilo še pred božičem.

Narodna skupščina

Beograd, 20. decembra. p. Jutri bo narodna skupščina nadaljevala svoje delo in končala verifikacijsko debato nakar bo izvolila razne skupšćinske odbore za predložene zakonske načrte, med njimi tudi za konkordat. Zatem bo narodna skupščina preko božičnih praznikov odgodena, bržkone do sredi januarja.

Sporazum v angleški tekstilni industriji

London, 20. decembra. AA. Sredi je bil uvelježen sporazum v sporu med tekstilnim delavstvom in delodajalci v Manchesteru. Nasrta je že nevarnost, da bi 110 tisoč delavcev napovedalo stavko. Na podlagi sporazuma se bo delo v tovarnah jutri povsem normalno nadaljevalo.

Nove nemške čete v Španiji

Po angleških in francoskih trditvah so se v Španiji izkrcale zopet znatne čete nemških vojakov, pričakujejo pa še nove

London, 20. decembra. d. Konzervativni »Daily Telegraph« poroča iz Gibraltarja, da so prispeli v Španijo novi kontingenti nemških vojakov. Tako je preteklo nedeljo in ponedeljek prispelo v malo pristanišče San Luca de Paramade, par kilometrov severno od Cadiza, 6500 Nemcev, ki so jih poslali s tovorniki avtomobili v Serez. Tovorni avtomobili, ki so vozili skozi uice Cadiza, so bili mnogi najnovejše konstrukcije ter so bili opremljeni z nemškimi kontrolnimi številkami. Del nemških čet je bil že odpislan iz Seville v smeri proti Madridu.

»Daily Telegraph« javlja nadalje, da je v Španijo prispel tudi transport 56 malih tankov italijanskega porekla, nedavno pa je bila sestavljena v Andaluziji brigada irskih prostovoljcev pod poveljstvom O. Duffija.

Dopisnik angleškega lista tudi poroča iz verodostojnega vira, da bodo v kratkem pršli v Španijo novi kontingenti nemških čet. Ta nova pošiljatev bo štela 2500 mož, ki so bili po večini rekrutirani v narodno-socialističnih organizacijah na Bavarskem. V glavnem so člani narodno-socialističnih zaščitnih oddelkov in avtomobilskega zbora.

Na ozemlju pri Oviedu so ugotovili, da je sodeloval v bojih oddelk nemških prostovoljcev, mčan 500 mož, ki so pod poveljstvom polkovnika Arande in tvorijo posebno četo.

Na obeh straneh se bori v španaki državljanski vojni čim dalje manj Špancev. Glavna teža se vedno bolj prenaša na inozemske kontingente, ki pričenjajo dati obsežne novim bojem.

Dogodek dneva je bila večer razstava pri staroznani trdnji Kollmann na Mestnem trgu v Ljubljani. Ljudje so v množicah ogledovali odlične porcelanaste in stekleninske izdelke.

Angleško opozorilo Nemčiji

London, 20. decembra. u. Nemški poslanik Ribbentrop, ki je odpotoval v Berlin, je odnesel po daljšem razgovoru z zunanjim ministrom Edenom s seboj resna poročila glede odposiljanja nemških prostovoljcev v Španijo. Dobro pučeni krogi, trdijo, da je Eden po Ribbentropu zelo resno opozoril kancelarja Hitlerja, da je zadnji čas za prekinjenje pošiljanja formacij redne nemške vojske v Španijo, če ne želi izzvati svetovne vojne. V londonskih političnih krogih ne prikrivajo velike vznemirjenosti zaradi zadnjega dogodka v Španiji in pravijo, da je Ribbentrop odnesel s seboj končni načrt, na katerem bi se lahko izognili razširjenju španskega konflikta na vso Evropo.

Kupuj domače blago!

Tudi nemški generalštabni oficirji v Španiji

Pariz, 20. decembra. d. »Intransigeante« je objavil izjave, ki jih je dala njegovemu dopisniku zelo visoka osebnost v Rabatu, V svoji izjavi pravi:

Že za svojega bivanja v Tangerju dne 8. decembra sem opazil s presenečenjem v pristanišču nemško križarko »Königsberg«. Pred prihodom v Tanger je bila križarka »Königsberg« v Alhucemaru, kjer je izkrcala znatne količine orožja in municije. To orožje je bilo določeno za plemena v špansko-maroškem Rifu, v neposredni bližini francosko-španske meje. Nadalje se izvršujejo pod vodstvom nemških oficirjev v severnem Maroku ob francoski meji važna vojaška dela.

Križarka »Königsberg« je odplula iz Tangerja 12. decembra in se nahaja sedaj v Sigdi Ifniju, kjer je izkrcala znaten kontingent nemških prostovoljcev. Za svojega bivanja v Tetuanu sem mogel ugotoviti velik vpliv Nemcev na lokalne španske oblasti. Vse generalštabne posle opravlja nemški oficirji v uniformi. Med potovanjem v južni Maroko sem ugotovil, da sta odplula dva velika nemška potniška parnika v Las Palmas na Kanarskih otokih, da bi tamkaj izkrcala večje število dozevnih nemških turistov. Gre za 3.000 do 3.500 ljudi. Značilno je, da so ta potniška parnika zapustila Las Palmas prazna. Potrjuje se, da je bilo med temi dozevnimi turisti sedem nemških generalštabnih oficirjev v ofiicelni misiji, ki so odpotovali iz Las Palmas z manjšo ladjo v špansko kolonijo Rio de Oro.

Nemška nevarnost na jugu Francije

Pariz, 20. decembra. AA. Desničarski »Ami du Peuple« piše: Glede na veliko število in naglo izkrcavanje nemških čet v Španiji bomo kmalu prisiljeni, da na Pirenejih postavimo stražo, prav tako, kakršno smo postavili ob Renu. Kar se tiče naših alpskih mej še ne smemo biti zaradi njih popolnoma pomirjeni. Pojav nemških in italijanskih vojnih brodovij v španskih vodah ter na Balearih, kjer so se Italijani, kakor kaže, že vgnezdili, pomeni stalno opasnost za naš promet z našimi kolonijskimi posesti v severni Afriki. Če pustimo voditi nemške države, da še nadalje neovirano razvijajo svojo akcijo v tej smeri, bomo zares kmalu imeli dve francosko-nemski meji na mestu ene. Takšen je stvarni položaj in pri vsem tem bi bilo treba, da se ne vmešavamo v španske zadeve. Intervencija problema ne bi rešila, nego bi nevarnost za mir samo še znatno povečala. Min. predsednik Blum je v svojem zadnjem govoru v zbornici med drugim dejal, da bo morda kmalu nastopil čas, ko bo morala Francija vzkliti: »Stoj!« Ali ta čas še ni prišel?

»Oeuvre« trdi, da je v nekih španskih nacionalističnih središčih prišlo že do resnih nesoglasij med voditelji španske naciona-

Zadružništvo in kmečki dolgovi

Važni sklepi izrednega občnega zbora Zveze slovenskih zadrug

Izredno težke razmere, ki so nastale za naše kreditno zadružništvo z uveljavljanjem uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov, so postavile na dnevni red mnogo, za naše zadruge življenjsko važnih vprašanj, ki jih je treba nujno reševati. To je dalo Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani povod, da je sklicala izredni občni zbor, ki se je vršil včeraj v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Udeležba na tem občnem zboru je bila prav številna, saj je bilo od skupnega števila 380 volanjenih zadrug zastopanih 224.

Zborovanje je otvoril predsednik zveze g. Ivan Pipan, ki je pozdravil številne delegate in jim razložil namen izrednega občnega zbora. Z živahnim odobravanjem je bil sprejet njegov predlog, da se odpošlje vdanostna brzojavka Nj. Vol. kralju, prav tako tudi kraljevemu namestniku s prošnjo za zaščito interesov zadružništva. Pozdravna brzojavka je bila poslana tudi kmetijskemu ministru inž. Sv. Stankoviču. Predsednik g. Pipan je v svojih uvodnih besedah pojasnil, kako je uredba o likvidaciji kmečkih dolgov globoko zadela življenjske interese našega zadružništva in je treba napeti vse sile, da se določbe te uredbe omilijo. Uprava zveze bo s tem izrednim občnim zborom dala zadrugam možnost, da se pogovore o vseh važnih vprašanjih, ki so v zvezi z likvidacijo kmečkih dolgov.

Referat o stanju prizadevanj za omiljenje uredbe je podal ravnatelj zveze g. Fran Trček, ki je dejal med drugim naslednje: Skupna usoda, ki nam grozi na je zbrala v nenavaden čas in v neobičajnih prilikah. Ko zagrmi in se vlije plaha, tedaj tudi ovce stisnejo glave, da bi se izognile nevarnosti. Enako je potrebno, da se zadružniki zberemo v teh težkih časih in se pogovorimo o tem, kaj je treba storiti. Gre za vprašanje, ki pomeni za kreditne zadruge: biti ali ne biti. Danes je še upanje, da se rešimo iz klešč, ki nas oklepajo. Na pobudo Zveze slovenskih zadrug sta obe slovenski zadružni zvezi skupaj z Zvezo hranilnic sestavili načrt zakona, po katerem naj bi se za slovenske hranilnice in posojilnice izdale posebne določbe, ki kmetu ne bi odvzele olajšav, ki pa bi prihranile hranilnicam in posojilnicam ter njihovim upnikom odnose vlagateljev vse težke posledice, ki groze kreditnemu zadružništvu pri izvajanju uredbe. Načrt zakona je bil poslan vsem merodajnim faktorjem. Obenem je bil ta načrt zakona s podpisli 70 narodnih poslancev opozicijskih skupin predložen narodni skupščini in kraljevski vladi kot nujni predlog. Da bi akcijo okrepih, smo zainteresirali tudi naše žensko, odnosno gospodinje, ki so priredile v Ljubljani protestni shod. Zveza je storila vse, kar se je dalo napraviti in se obrača sedaj na svoje članstvo, da bi dalo pobudo, kje so mogoči še kakoraki. Stališče, ki ga je k temu vprašanju zavzela Glavna zadružna zveza na nedavnem občnem zboru ne ustreza docela interesom našega zadružništva, vendar nas to ne sme motiti. V narodni skupščini predložen nujni predlog še ni prišel na dnevni red, toda akcija se nadaljuje. Na koncu svojih izjav je referent izrekel še zahvalo naprednemu tisku, ki je težnje naših kmečkih kreditnih zadrug ves čas podpiral, medtem ko ostalo časopisje ni moglo pohvaliti.

Uprava zveze slovenskih zadrug je ponovno razpravljala o tem vprašanju in je sklenila izkoristiti vse možnosti, da se akcija pospeši in da se odstranijo najhujše ostrih in prihranijo najtežje posledice. Sestavila je za občni zbor resolucijo naslednje vsebine:

Resolucija

1) Kmečka razložitelj je z uredbo od 26. sept. t. l. načelno pravilno rešena, ker se znižujejo obresti in dolgovi na znosno in tržnemu indeksu kolikor toliko odgovarjajočo mero, dasi je odplačilni rok še vedno prekratek z ozirom na obstoječe slabe razmere.

2) Sedaj način likvidacije pa grozi glede na posebne razmere kreditnih odnosov med kmeti in kreditnimi zadrugami v Sloveniji, da bo izzval nepopravljivo škodo, ki utegne na eni strani uničiti učinek razložitve, na drugi strani pa porušiti dokazno najboljši kmetijski kreditni organizem ter končno tudi oskodovali vlagatelje in s tem za dolgo dobo močno omajati komaj popularizirano ljudsko varčevanje, in sicer zaradi tega: a) ker nastopi s preživdeno likvidacijo kmečkih dolgov za dobo enega leta popoln »moratorij« za hranilne vloge, delam pa za vso dobo amortizacije kmečkih dolgov; b) ker se bodo morali vlagatelji zadovoljiti kvečjemu z 1%, do 2% obrestno mero, ki ne dosega niti polovice sedaj običajne obrestne mere; c) ker bo zaradi odpisov rezervnih fondov porušeno ravnotežje zelo mnogih zadrug in d) ker se bodo morali v skrajnem primeru zadovoljiti vlagatelji z državnimi obveznicami in boni, ki obetajo zelo nizko tržno ceno.

Nadalje ugotavlja občni zbor, da se da izogniti takemu načinu likvidacije kmečkih dolgov, ki je zvezan s tako škodljivimi posledicami, in da je mogoče v drugi obliki nuditi dolžnikom isto, obenem pa obvarovati kreditne zadruge in vlagatelje pred vsi škodo ali pred večjim delom predvidene škode. Tak ugodnejši način rešitve je predviden v predlogu, ki so ga sestavile in predložile vsem merodajnim članstvom zveze hranilnic in posojilnic. Za-

to občni zbor nujno apelira na merodajne činitelje, da ta predlog prouče in ga osvoji ter tako prepreči, da bi se z rešitvijo enega vprašanja otvorilo novo pereče vprašanje. Ta predlog smatramo kot edino umesten in uspešen, kljub resoluciji Glavne zadružne zveze, ki zahteva ugoden in visok lombardni kredit. Z ozirom na doseženo prakso oficijelnih in polificijelnih denarnih ustanov ter z ozirom na njihove predpise nikakor ne moremo pričakovati, da bodo mogli ti zavodi nuditi toliko sredstev za lombardiranje državnih obveznic in bonov pod takimi pogoji, da bi to vsaj približno nadomeščalo dosedanja sredstva hranilnih vlog. Za slovenske razmere so eskontni in lombardni krediti centralnih ustanov toliko manj ugodni od hranilnih vlog, ker z njimi niti približno ni možno nuditi kreditov kmetom pod dosedanjimi pogoji niti ne bi mogle kreditne zadruge vzdržati konkurenčnega poslovanja.

Zaradi tega zahteva občni zbor, da vada izpolni svojo obljubo, da bo ob enem z likvidacijo kmetijskih dolgov tudi vzpostavljena likvidnost denarnih zavodov in da bodo popolnoma zavarovani interesi vlagateljev, in sicer na ta način, da preskrbi Privilegirani agrarni banki potrebna sredstva, tako da bo PAB prevzela kmečke dolgeve proti odkupu za gotovino.

Popolnoma pa se občni zbor pridružuje resoluciji Glavne zadružne zveze, ki zahteva, da preskrbi država sredstva za revizijske stroške, katero funkcijo opravlja zveze namesto države in za katero danes nimajo nikakih dohodkov več.

Gornjo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta, je naslovljena na kraljevo namestništvo.

Ravnatelj g. Fran Trček je nato podal še razna zanimiva pojasnila, zlasti glede izračuna terjatev Privilegirani agrarni banki, ki se mora izvršiti do konca januarja t. l. Priv. agrarna banka je že izdala nove tiskovine in nova navodila, ki jih bodo zadruge prejele prihodnje dni. Mnoge posojilnice imajo težave pri sestavi obračuna in izračunavanja prvega obroka, ker ne morejo nastavitvi za to delo uradnikov. Če zadruge ne morejo izvršiti obračuna naj napravijo izpisek iz knjig in prepustijo končno obračunavanje Priv. agrarni banki. Obračunavanje dolgov in pozivanje dolžnikov k plačilu prvega obroka bo povzročilo zadrugam tudi mnogo stroškov. Samo za znamke bodo morale zadruge izdati 320.000 Din. ki jih zadrugam nihče ne bo povrnil. Po podatkih

Zlata nedelja še ni bila zlata

Ljubljana, 20. decembra.

Današnja zlata nedelja je še zmerom bila le po imenu zlata, svojega imena pa še ni zaslužila, dasi se je morala sicer več kupiti kakor zadnja leta. Povprečni Ljubljančan zasluži premo, da bi se na debele oskrboval z blagom kakor tista leta, ko je ležal denar za vsakim grmom Lepe izlozbe so vabile ljudi, ki so hudo dolgo izbirali, preden so sešli po — vsakdanjih nujskih potrebščinah in tistih malenkostih, ki so potrebne, da se drži vseh starih božičnih tradicij.

Sicer je bila nedelja ves dan v gosti megli, da so se božična drevesca na Kongresnem trgu videla od daleč kakor zasnežen gozd. Mrtvo je bilo po ulicah, vse je samo hitelo, da čim prej pride iz mokrega meglenega hladu na toplo. Obe gledališči, zlasti pa kinematografi so bili dobro obiskani.

Udruženje četnikov je zborovalo

Danes dopoldne je se vršil v prostorih Zupaničeve gostilne na Abačjevi cesti izredni občni zbor Udruženja četnikov, pododboru Ljubljane. ki ga je vodil dosedajni društveni predsednik profesor g. Jankovič. Zborovanje, ki se ga je udeležilo okoli 40 članov iz Ljubljane in delegatov provincialnih podoborov, je poteklo mestoma zelo živahno in razburljivo. O društvenem delovanju v pretekli poslovni dobi je poročal v glavnem predsednik prof. g. Jankovič, ki se zlasti ni mogel preveč pohvaliti s delovanjem odbora, katerega vodstvo mu je bilo na zadnjem občnem zboru poverjeno. Prav tako pa z delovanjem in poslovanjem odbora niso bili kaj zadovoljni člani in prisotni delegati.

Glavni namen izrednega občnega zbora je bila izvolitev novega odbora, za katerega sta bili predlagani dve kandidaturi listi. Ker so bile na obeh kandidatih listah predlagane skoro iste osebe z nebestvenimi porazdelitvami odborniških funkcij, so se zborovalci zedinili, da naj posebej: priložnostni odbor takoj sestavi novo enotno kandidatsko listo, ki bo zadovoljila vse zborovalce. Lista, ki jo je predlagal ta odbor, je bila od zborovalcev soglasno sprejeta. Za tekočo poslovno dobo bo predsedoval društvu g. Edvard Roš. v odbor pa so bili izvoljeni za podpredsednika g. Srečo Bekš. za tajnika g. Ivan Masle. za administratorja g. Albin Ravnhar. za blagajnika g. Račo Pezdri. nadalje pa se gg. Simon Podgoršek, Maks Rozman, Franjo Bizaj, Angelo Jakli in Anton Velkavrh v nadzorni odbor so gg. Franjo Grbec, Vladislav Jernejčič, Stefan Bohnik in Avgust Mikuš. Praporščak je g. Karel Stepančič.

Kupujte domače blago!

Priv. agrarne banke so kmetje iz vse države do konca preteklega tedna plačali šele 9 milijonov Din (iz Slovenije le nekaj tisočakov, največ pa iz Vojvodine, kjer so letos dobro prodali pšenico).

Emoletna anuiteta, ki jo ima prejeti PAB pa znaša 150 milijonov Din Ravnatelj g. Trček je v dolgotrajni debati dal delegatom številna podrobna pojasnila. Debata je pokazala, da si vsaj dožni kmetje želijo ostati pri zadrugah, vendar jim ni mogoče ustreči glede nauredbo. Fokazala pa je tudi, koliko je še vprašanj, ki jih je treba razčistiti.

Daljša razprava je bila tudi glede izračunavanja rezervnih fondov in njihove uporabe za odpis dolgov, zlasti ker se po uredbi ne priznajo zamudne obresti in stroki, nastali po letu 1932. Treba bo prečistiti bilanco: Mnoge zadruge bodo morale iti pod zaščito, kajti obrestna mera za vloge znaša običajno 4 do 5%, namesto terjatev nasproti kmetom pa bodo zadruge dobile šop obveznic in bonov, ki bodo dali le 3% obresti.

Občni zbor je nato soglasno sklenil, da se povzela določila za sanacijski fond po uredbi od 23. nov. 1934. od dosedanjih 2% na 10% izkazanih rezerv kreditnih zadrug. Ob zaključku je ravnatelj g. Trček še poročal o stanju vprašanja zadružnega zakona, ki zahteva v zadnjem času mnogo bojev, ker je nevarnost, da se sprejme v obliki, ki ne bi bila zadružništvu v korist.

Zamenhofov večer Esperantskega kluba

Sinoči je v svojem lokalu na Cankarjevem nabrežju 7 priredil tukajšnji Esperantski klub tradicionalno spominsko proslavo rojstva dr. Zamenhova, očeta esperanta. Prireditve je posetilo lepo število članov in članic. Predsednik kluba g. Jože Kozlevčar je pozdravil navzoče članstvo in v jedrnatih besedah orisal pomen esperantskega pokreta in jezika. Po njegovem govoru je zapel za to priliko sestavljeni mešani zbor kluba esperantsko himno.

O dr. Zamenhofu in njegovem velikem delu je govoril g. Zlatnar Peter, Esperanto naj služi vsem narodom sveta, v prvi vrsti majhnim za direkten sporazum med seboj. Gdč. Ela Cukale je dobro prednášala pesem Jurija Baghyja »La fabriko«, to je pesem ponesrečenega delavca. Predsednik kluba g. Kozlevčar Jože je v lapidarnih besedah opisal 15letno delo, uspehe in nihanje esperantskega kluba, ki je bil ustanovljen 6. decembra l. 1921. Mali deklici Vanda in Majda sta lepo prednášali pesem »La vivo«. Sledil je še dvogovor med klubovima članoma Volkom in Jakominom, v katerem je eden nasprotoval esperantu, drugi pa ga zagovarjal. Prvi je predstavljal publiko, drugi pa esperantiste. Ta dvogovor je bil deležen radi svoje šegavosti velikega ap'ava.

Po oficijelnem sporedu je sledila intimna prosta zabava, na kateri so na originalen način prodajali esperantske knjige. Pevec kluba so večkrat zapeli naše narodne pesmi v esperantskem prevodu, Vmes je igral radio.

Esperantski klub si je izbral prav primeren lokal, ki nudi članstvu vse ugodnosti. V njem je nastanjena čitalnica, sestojča iz precejšnjega števila vedno novih esperantskih časopisov. Članstvu je na razpolago tudi obilna knjižnica, ki jo je zbral klub v teku 15 let. Agilnemu Esperantskem klubu želimo ob 15letnici še obilo uspehov.

Objave

Velike zanimanje vzbujajo vselej produkcije državnega konservatorija, zato opozarjamo, da bo prva letošnja produkcija drevi ob četrta na 19. v veliki filharmonični dvorani. Na sporedu bodo dela iz češke literature. Dogodek dneva je bila večerajšnja razstava pri staroznani trvdki Kollman na Meštem trgu v Ljubljani. Ljudje so v množicah ogledovali odlične porcelanske in stekleniške izdelke.

KLISEJE
ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

Nova partija aparatov je dospela!

TEFADIN 32 K je priljubljen in iskan v vsej Jugoslaviji. Aparat, v katerem sta idealno združeni prvovrstna kvaliteta in zelo nizka cena. — Zahtevajte predvajanje od naših zastopnikov. Zastopstva v vseh večjih krajih.

JUGOSLAVENSKO STANDARD ELECTRIC COMPANY A. D. BEOGRAD — Kralja Aleksandra ul. 17.

Zastopstvo v Ljubljani:

Radio Doberlet, Ljubljana, Kongresni trg 8

Zadnja pot Josipa Lavrenčiča

Ljubljana, 20. decembra.

V meglenem jesenskem popoldnevu je danes iz mrtvašnice Leonišča krenil na svojo poslednjo pot bivši postojnski župan, deželni poslanec in poslanec primorskih Slovencev v rimskem parlamentu Josip Lavrenčič. K poslednjemu slovesu se je zbrala ogromna množica znancev in prijateljev ter predstavnikov vseh panog našega javnega življenja, ki je v pokojniku izgubilo dragocennega delavca. Prišli so ga spremiti k večnemu počitku med drugimi voditelji primorskih Slovencev dr. Josip Wilfan, ljubljanski poslanec Rajko Turk, podpredsednik banovskega odbora JNS dr. Otmar Pirkmajer, načelnik Adolf Ribnikar, predsednik društva Soče bivši ban dr. Puc, načelnik prosvetnega oddelka Breznik, predsednik ZKD prof. Jeran, predsednik Vodnikov dr. Pustosilešek, predsednik Tiskovne zadruge dr. Fetičih, univ. prof. dr. Alfred Šerko, predsednik Zveze obrtnih zadrug Rebek, senator dr. Gregorin, predsednik Inženjerske zbornice inž. Pirkmajer, ravnatelj združenih papirnic Pavič, višji državni tožilec v p. dr. Grasselli, dr. Milko Brezigar in drugi predstavniki organizacij in korporacij.

Pivovarno »Union«, ki ji je bil pokojnik vse do svoje smrti upravni svetnik, je zastopal njen predsednik Sarabon s tovariši iz upravnega sveta in zastopniki uradništva. Zelo številno so bili navzoči uredniki »Jutra« in »Slovenskega Narodca« z glav-

nim urednikom Virantom ter nameščeni Narodne tiskarne z ravnateljem Jeranom na čelu. V ogromni množici žalnih gostov je bilo zlasti veliko število naših rojakov iz Primorske.

Ob 15.45 je prispela šentpeterska duhovščina in blagoslovila krsto s pokojnikovim zemskim ostanki, nakar je zapel zbor Glasbene matice pod vodstvom dirigenta g. Venturinija pretresljivo žalostinko »Ušli si nas«. Nato pa se je razvil veličasten žalni sprevod v smeri proti pokopališču Sv. Križa. Za vozom, težko obloženim z vencii, ki so jih na pokopnikovo krsto poklonili sorodniki, prijatelji in korporacije, se je počasi pomikal voz s pokopnikovo krsto, kateri so sledili užaloščeni pokojnikovi svoji in sorodniki.

Ko je nad Ljubljano zaradi goste megie že legel predčasni mrak, se je sprevod še enkrat ustavil pred viaduktom na Smartinski cesti, kjer so pevci zapeli v zadnji pozdrav vedno pretresljivo osmrtnico »Blagor muc. Žalostna povorka je krenila nato naprej proti pokopališču, spremljana že od prižganih luči tja do cerkve, od koder je tesnobni glas zvona pozdravljal pokojnika in ga vabil k večnemu snu v svojem okrilju. Po opravljenih motvah v cerkvi so pogrebci prenesli krsto k Lavrenčičevi družinski grobnici in jo položili ob krsto pokojnikove življenjske družice Marije, ki je odšla v večnost komaj pred par todni.

Maribor preko nedelje

Maribor, 20. decembra

Letošnja zlata nedelja

Je bila v znamenju tradicionalne predbožične nedeljske razgibanosti. Trgovine odprte. Mladež v gneči pred bogatimi, eljkovitimi božičnimi izložbami. Tudi kupčij je bilo nekaj, zlasti v špecerjski, elastičarski in dejmatudi konfekcijski stroki. Letošnji promet je izkazal po izjavah nekaterih trgovcev nekoliko boljše bilanco od one v letih najhujše krize. Ni pa seveda bilo ene visoke konjunkturalne kakor v zares »zlati« konjunkturi prvih let povojne dobe. V marsikateri stroki so trgovci dejali, da bi bilo lahko bolje... Vendar pa je bilo tudi danes obilo živahnega dirindaja, ki je ob božajočih solnih žarkih krasne nedelje oživljal promet zlasti v zelenem smrekovem gozdiču na novem delu Glavnega trga, kjer so se danes Mariborčani dobodba oskrbeli z božičnimi drevesi. Letos je bilo nekoliko drugače in so Mariborčani hiteli kupovati drevesca, da se jim ne bi zgodilo kakor lani, ko so odlašali do zadnjega dne, pa ni bilo več na razpolago nobenega drevesca.

Tragična smrt otročiča v veži

V Koških št. 6 je umrla štiri mesece stara hčerka brezposelnega delavca Terezija Kacova. Ubožna družina s tremi nepreskrbljenimi otroci prebiva v veži navedene hiše, kjer je izpostavljena hudemu mrazu in drugim življenjskim neprilikam. Radi zime je otroček v tem žalostnem bivališču umrl.

Kaznjeneec je pobegnil iz bolnišnice

32letni Franc Lešnik, ki je v tukajšnji kaznišnici odsedel 14mesečno zaporno kazen, je pred tremi tedni moral zaradi neke želodčne bolezni v mariborsko bolnišnico. Ko pa se je njegovo zdravstveno stanje nekoliko izboljšalo, da bi se moral kmalu vrniti za zamrežena okna, se je Lešniku zahotelo evobode in je preko noči neopazno izginil iz bolnišnice v neznan smer. Na sebi je imel samo bolnišniški plašč. Za pobeglim kaznjencem-bolnikom se vršijo poizvedbe.

Ljubavna

tragikomična prigoda

Ponoči je bilo v Tomšičevem drevoredu veliko razburjenje. Mlajši moški je navlil na mlajšo žensko in jo z udarci pesti tako obtočkal, da se je zrušila na tla. Priče dogodka so stražnika opozorila na to, da se je storilec skril za nekim grmom, kjer ga je stražnik naposled iztaknil in ga odvedel na stražnico, kjer je izpovedal, da je dotično žensko znikasil zaradi tega, ker mu je vzela štiri

elike raznih žensk in mu jih ni hotelo vrniti. Četudi je bilo med njima ljubavno razmerje, ljubosumna mladenka je morala s precej zalekljim obrazom in krvavimi podplutbami na glavi v domačo oskrbo, napadalec pa se bo moral zagovarjati pred sodniki.

Kriminal

Krošnjariju Matu Malenici so neznanec odnesli med spanjem v nekem prenočišču v Vernejški ulici listnico, v kateri je bilo več sto dinarjev. Z dvorišča tukajšnje Nabavjalne zadruge državnih uslužbenec v Cvetični ulici pa je izginila električna sežalica. Mariborska policija zasleduje storilce.

Industrijec Horak oproščen

Novo mesto, 20. decembra

Po včerajšnji celodnevni sodni razpravi, ki je z majhnimi presledki trajala kasno v noč, so bili v procesu proti kočevskemu industrijcu Bobuslaviu Horaku, ki je bil obtožen nepoštenih manipulacij, o čemer smo poročali v soboto, zaslišani kot priče gg. Zorčič, Ilje in Gulič. Nato sta podala svoje mnenje sodna izvedenca. Po govoru namestnika državnega tožilca Groznika, ki je zahteval obsodbo obtoženca, je zastopnik subsidiarne tožiteljice Československe prumyslove banke ljubljanski odvetnik dr. Fetičih predlagal, naj se industrijec Buhoslav Horak obsodi na povrnitev zneska 699.061 Din tvrdki »Kočevje« in Československi prumyslovi banki, zadnji pa še posebej znesek 1317.252 Din, za katerega je je obtoženo oskodoval. Po govoru dr. Fetičicha je obtoženec zagovornik, sodni svetnik v pokoj Anton Kuder predlagal, naj se njegov klient v celoti oprosti.

Po enournem posvetovanju je predsednik senata s. o. s. Božidar Romih ob pot 23. razglasil razsodbo, da se obtoženi veleindustrijec Buhoslav Horak popolnoma oprosti, med tem ko mora tožiteljica plačati sodne stroške. Zastopnik subsidiarne tožiteljice je prijavil revizijo in priziv.

VESELIKH IN SREČNIH BOŽIČNIH PRAZNIKOV BREZ KHAMOVH DELIKATES si danes gospodinje sploh ne more predstavljati! Zato naročite ali telefonirajte takoj na št. 29-69, da Vas postrežemo s šunko, finimi delikatesami in vsem, kar potrebujete za praznike. Fr. Kham, Miklošičeva ulica št. 8, nasproti kina Uniona.

Sportna nedelja

Brez pomirjenja v JLAS

Včera je vršila u Zagrebu glavna skupščina JLAS, ki so jo po prvi točki zapustili zastopniki opozicije

Zagreb, 20. decembra.

Danes dopoldne se je v dvorani Obrtnega doma pričela redna glavna skupščina JLAS, ki se je z ozirom na znano napetost med laikoatskiimi klubi pričakovala z velikim zanimanjem. Zbog do večera ni prišlo do nobenega pomirjenja, kakor se je pričakovalo.

Verifikacijski odbor, ki je bil soglasno izvoljen in v katerem so bili sa- vezni tajnik dr. Marjan, sa-vezni bla- gajnik Zvonko Marjan ter delegati klubov Ruski iz Beograda, Haska in Pri- morja, je verificiral polnomočja 19 klubov. Bivši sa-vezni tajnik in delegat zagrebaške Maratona Francić je ospo- roval pravico glasovanja BSK, Zašku, Hasku in ljubljanski Slogi. Delegat Pri- morja pa je s svoje strani osporoval pravico glasovanja vsem onim klubom, za katere je ministrstvo za telesno vzgojo v svojem rešenju o razveljavlje- nju glavne skupščine od 8. decembra 1935 ugotovilo, da na podlagi pravil ni- so imeli pravice glasovanja. To so Con- cordia, Makabi, Varaždinska Slavija, Jugoslavija, Ilirija, PSK, Ruski, osije- šk Zrinjski in Sašk. O tem se je raz- vila izredno živahna debata, ki pa ni prinesla nobene rešitve. Ob 12.30 je predsednik dr. Tritsch stavil na glosa- vanje oba predloga, ali naj se imenovan- im klubom prizna pravica glasovanja ali ne. Opozicija s tem ni bila zadovolj- na ter je ob burnih protestih zapustila skupščino. Pri glasovanju so nato pri- znali vsem imenovanim klubom pravi- co glasovanja. Od 29 večeranih klub- ov so zapustili skupščino delegati de- vetih klubov, oziroma od 19 klubov z glasovalno pravico osem.

Skupščina je dalje še ugotovila, da so bili vsi sklepi upravnega odbora, ki so bili sprejeti pod predsedstvom vršila dolžnosti predsednika JLAS g. Skuhale (Maraton, Ljubljana), popo- lnomo v skladu s pravili in da je bila tudi postavitev vršila dolžnosti pre- sednika izvršena v smislu pravil.

Skupščina je nato sklenila, da se od- pošljejo brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II, kraljevskemu namestništvu in ministru za telesno vzgojo.

Ob 13. uri je skupščina šele konča- la prvo točko dnevnega reda, to je ve- rifikacijo, ter se nato odgodila na po- poldne.

Ob 15. uri se je nadaljevala v od- sotnosti opozicije. Dvorana je bila sko- ro prazna. Prisotni so bili samo upra-

va in delegati klubov, ki jo podpirajo. Prva točka popoldanskega sporeda so bila poročila funkcionarjev. Tajni- ško poročilo je bilo sprejeto brez de- bate. Bolj živahno je postalo, ko se je razpravljalo o poročilu blagajnika in nadzornega odbora. Poročilo nadzor- nega odbora sta predložila gg. Accura- ti in Danilo Sancin, ki sta zelo kritizi- rala poslovanje prejšnje uprave. Ugo- tovljen je deficit od 151.000 Din.

Gg. Accurati in Danilo Sancin sta izjavila, da bosta predložila obširno poročilo ministrstvu za telesno vzgo- jo in zahtevala podrobni pregled ob- računa Balkanskih iger.

O tehničnem poročilu so govorili predvsem Sancin, Tučan, Šet in Vla- senko. O prenosu sedeža JLAS v Beo- grad je izjavil g. Sancin, da so sicer Ljubljanci že pred več leti predla- gali prenos v Beograd v znak protesta proti upravi. Tega pa sedaj ne zahte- vajo več. Dalje se je kritiziral način proslave 15. obletnice Saveza, nakar so bila vsa poročila sprejeta soglasno.

NOVA UPRAVA JLAS

Nato so se vršile volitve nove upra- ve, ki so tekle popolnoma mirno. Iz- voljena je dosedanja uprava z dr. Tri- tšchem na čelu. Eden od podpredsedni- kov je g. Skuhale iz Ljubljane, tajni- ka dr. Dujmšič in dr. Marjan, blagaj- nik Zvonko Marjan, tehnični referent pa Muhvič.

Skupščina je ob zaključku lista še trajala.

KAJ PA OPOZICIJA

Opozicija, ki je že dopoldne zapusti- la skupščino, je odšla v gostilno "Tri- glav", kjer je nadaljevala svoja posve- tovanja. Sklenila je, da se pošlje mini- strstvu za telesno vzgojo naslednjo predstavko:

Zaradi nepravilnega vodstva skup- ščine JLAS po predsedniku dr. Tri- tšchu, so zapustili glavno skupščino za- stopniki 22 klubov ter prosijo ministra za telesno vzgojo za zaščito svojih prav- ic na skupščini v duhu pravil.

To predstavko so med drugim pod- pisali delegati Ilirije, mariborskega Maratona, SK Maribora, Planine in mariborskega Železničarja.

Obenem so sklenili resolucijo, name- neno javnosti, v kateri tolažijo stališče opozicije do sedanje uprave JLAS.

Turnir na Hermesu

se je kljub megli vendarle začel — V finale prideta Ljubljana in Hermes

Parkrat napovedani in prav tolikokrat odloženi turnir Hermežanov se je naposled le pričel. Vreme je bilo sicer tudi tokrat od- silo neprijetno. Gosta megla, ki leži že par dni nad Ljubljano, je potek igre močno ovirala, saj se od srede igrišča niso videli goli. V predtekmi sta se dala prireditelj in Slovan kolikor toliko resen odpor in je zmagala boljše napadalna vrsta. V drugi tekmi pa sta trčila skupaj nasprotnika zelo neenakih moči. Zmagala Ljubljana, ki je na- stopila skoro kompletna, sicer ni bila v diskusiji, preseneča pa velika številka.

Hermes : Slovan 5 : 2 (3 : 1)

Hermes je bil v splošnem boljše moštvo. Imel je ves čas igrar v rokah. Zmagal je zaslužil in je rezultat realen. Po dogem pre- sledku je v šišenskem moštvu nastopil Raf- ko Svetec z velikim uspehom. Kot vodja napada je to vrsto sklenil in povezal ker je v glavnem njegova zasluga da je napad v prvem polčasu prevladoval s tolikim uspehom. To se je pokazalo v nadaljevanju igre, ko Rafka ni bilo več in je ves napad padel na svojo običajno višino — ali niži-

no. V obrambi se je izkazal Košmerlj, v krilski vrsti je pošteno igral Ferjan, ki ume pametno prenašati igro.

Slovan se ves čas igre ni mogel znajti. Dober mu je bil vratar, branilca nesigurna, srednja vrsta prvi polčas raztrgana. V na- padu se je z nekim uspehom trudil Dobe- let, omeniti pa je še Keravca.

Takoj v začetku je Derenda v prodoru prvič potresel mrežo. V protinapadu Slo- vanovci po Dobeletu izenačili. Svetec I. po lepi kombinaciji zviša na 2:1, a tik pred polčasom na 3:1. Po odmoru je Goršič postavil na 4:1. Za Slovana je nato Janči- gar znižal na 4:2, a končni rezultat je do- segel Svetec I.

Sodil je g. Erlih.

Ljubljana : Reka 12 : 0 (6 : 0)

Rezultat pove vse. Igra mačke z miško, tako da je bila igra na koncu že šaljiva sportna burka. Tako je Logar v splošni ne- delavnosti zapustil svoje mesto, posegel v dogodke sredi igrišča in pripravil enajsti zgoditek.

Rečani so igrali pod vsako kritiko. Resno si je prizadeval samo Kokalj na mestu sred- njega krilca. Ko pa je število žog v mreži doseglo pol tucata, so vsi Rečani brez izje- me vrhli pusk v koruzo in se brez odpora udali usodi V veliki meri je zakrivil visoki poraz rezervni vratar, ki ima skoraj polo- vico zgoditkov na duši. Obramba je bila sicer tudi izredno slaba. Isto velja za sred- njo vrsto, o nekompletnem napadu pa je škoda vsake besede.

Ljubljana je bila z izjemo Stanka in Pu- pota kompletna. Moštvo je v enem delu prvega polčasa dalo dobro igro. Parteden- ski odmor je dobro pivil. Tačas sta bila v napadu agilna in dobra Slapar in Lah, ki prilaga počasi do ostrega in točnega stre- la. V krilski vrsti se je zopet pokazal Djor- djevič, ki obeta uporabno moč. Tudi Ober- snel se uveljavlja s pametno igro. Obramba je ostala ves čas brez posla. Igra je v kako- vosti seveda padla čim je Reka prenehala z odporom.

Gole so zabili: Slapar 3, Hörtner 3, Lah 4, Janežič 1, Bervar avtogol, Lah pa je za- streljal enajstmetrovko.

Sodil je g. Hobacher nesigurno.

Ostale nogometne tekme

LE MAINS: BSK : Unione sportive 6:2 (3:2). Tekma se je vršila v naslednji postavi: Popović — Radovanović, Petković — Knežević, Stevočević Božić — Glisović, Sur- donja, Rajlić, Sekulić Podgradski.

CAMBRAI: BSK : FC Cambrai 5:0 (3:0). **BEograd:** Jugoslavija : Bask 8:2 (6:2). Prijateljska.

ZAGREB: Concordia : Gradjanski 3:2 (1:1). Prijateljska.

LUXEMBURG: Austria : reprezentanca Luxemburg 5:2.

RIM: Prvenstvo. Milano : Roma 1:0, Sampierdarena : Triestina 0:0, Lazio : Lu- chese 2:1, Torino : Napoli 3:0, Bari : Am- brosiana 1:1, Bologna : Fiorentina 1:1, Ju- ventus : Novara 2:0, Alessandria : Genova 2:1.

Članstvu SK Ilirije. Danes zaključujemo letošnje sezono. Upravni odbor in sekcij- ska načelnika bodo na večernem obnem zboru podala poročilo o svojem delu in o stanju našega kluba. Uprava vabi celokupno član- stvo, da se današnjega obnema zboru ude- leži v največjem številu. Občni zbor bo ob 20. v mali koncertni dvorani Filharmonije nad kinom Matice. K obnemu zboru imajo pristop samo člani z veljavni klubskimi li- gijama. — Tiekano leto poročilo, ki ga je klub letos prvič izdal, je razposlano. Ako ga kdo od članov pomenoma ni prejel, naj reklamira pri blagajni kavarne Evrope, odnosno drevi na obnem zboru.

Avstrijsko-nemška pogajanja

Dunaj, 20. decembra. b. Avstrijsko-nem- ška gospodarska pogajanja, ki jih v ime- nu nemške delegacije vodi svetnik nem- škega poslanstva dr. Clodius, v imenu Avstrije pa poslanik dr. Wildner, tra- jajo že teden dni. Dosedanja posvetovanja so se sukala predvsem okoli nekaterih že ugotovljenih sporazumov glede povečanja izmenjave blaga in turističnega prometa. Pri tem se je pojavilo mnogo detajlnih vprašanj, ki zahtevajo še dolgo proučev- anje obeh delegacij, tako da ni računati na zaključek pogajanj pred božičnimi prazni- ki. Zelo verjetno je celo, da se bodo posve- tovanja med božičnimi prazniki prekinila in nadaljevala šele po novem letu. Vse to dokazuje, da se pogajanja še vedno niso premaknila z začetne točke in da bo spo- razum v mnogih vprašanjih zelo težak, kakor se da to razbrati tudi iz pisanja avstrijskih listov samih, ki so čedalje bolj skeptični glede na končni uspeh.

Pred novo vstajo v Palestini

London, 20. decembra. b. »Daily Tele- graph« poročajo iz Jeruzalema, da pri- pravljajo arabski voditelji nov upor Arab- cev v Palestini. V ta namen so razvili znova veliko propagando v arabskih ma- sah. V zadnjem času se opaža, da se je spet močno povečalo tudi tihotapstvo orožja. Nova revolta naj bi se po možnosti začela na dan odhoda britanskega preiskovalnega komisarja, ki ga je angleška vla- da poslala v Palestino pred dobrim mese- cem zato, da bi ugotovil dejansko stanje in o tem objektivno poročal v London. Tihotapstvo orožja vodi znani uporniški voditelj Fawzi beg, ki se je zatekel v so- sednji Irak, od koder vodi sedaj novo akci- jo za upor proti Angležem.

Slepar kot skromen frater

Prodajal je med kmeti svetince in molitvenike

Križevci na Hrvatskem, 20. decembra. Po križevskem srezu se je dalje časa potikal siromašen frater, ki si je nadel ime Antonij. Največ je hodil po vaseh in prodajal svetince, pobožne slike in mo- litvenike. Kmetje so prijazno sprejemali Antonija in kupovali. Če je frater Anto- nij prišel v vas, kjer so bili sami pravo- slavni, se jim je predstavil kot Srb, ki je prispel med neje, da jim da poguma nasproti katolikom.

Tako je frater Antonij povsod dobro izhajal. Pri prodajanju slik, molitvenikov in svetinc je bil zelo spreten. Poleg tega je tudi malo sleparil in izsiljeval pobožne vsačane. Kupčija mu je dobro uspevala in da bi še bolje, se je obračal po potrebi na lokalne politične prvake, ki so mu da- jali priporočila, da bi lahko na kmetih dobival podporo. Razume se, da se je tem

političnim prvakom predstavljal pot neo- majan njihov somišljenik, kot žrtve raz- nih režimov, kot iz službe odpusteni inte- lektualec in poobno.

Vsi so mu verjeli, le orožništvo ni bilo tako trdno prepričano o vsem tem besedo- vanju fratra Antonija. Zato se je začelo zanimati zanj. Ko je izvedelo, da se je po- božni Antonij predstavljal političnim prvakom kot žrtve raznih političnih reži- mov, mu je postalo jasno, da gre za sle- parja. In res, z aretacijo fratra Antonija se je ugotovilo, da je to že dolgo iskani grešnik Nikola Pavlič, ki je odšel že se- dem let robije in bil ponovno zaradi vlo- mov obojen na poldrugo leto robije. Ka- zen pa ga ni izpametovala; ko je bil spet svoboden, se je lotil svojega starega po- sia, vendar si je tokrat izbral vlogo sle- parja namesto vlomilca.

Češkoslovaške uvozne olajšave

Praga, 20. decembra. g. Vlada je skle- pila, da bodo uvozne olajšave za blago, ki se polagoma ukinjejo težkoče v trgovini. Dor- sedanj dvojni sistem v postopanju za dovo- ljenje uvoza blaga, se bo ukinil in se bo postopanje za dovoljenje izvoza, kakor tudi za dodelitev potrebnih deviz vršilo smerno v trgovinskem ministrstvu. Poleg te- ga so sestavili nov seznam blaga, za čegar uvoz sploh ne bo več potrebno dovolje- nje. Češkoslovaška je v načelu priprav- lila dovoliti prost izvoz državam, ki bo- do zavzele enako stališče napram Češko- slovaški. Pri tem se bodo predvsem upo- števale srednjeevropske države. Na drugi strani je Češkoslovaška sklenila zahte- vati za uvoz blaga iz gotovih prekomor- skih držav dokazila o izvoru blaga.

Čangkajšek še vedno ujet

Sanghaj, 20. decembra AA. Na današnjem sestanku zakonodajne zbornice je poročal o situaciji v en voditelja kitajske revolucije Sun- jatsena. Med drugim je omenil, da je Čan- gkajšek še vedno v ujetništvu, poizkusa mar- šala Čangsuelljanga pa bo propadel, ker je vladna vojska odločno nastopila proti upor- nikom. Vojni minister Sung je na lastno od- govornost odpotoval v Sianfu, kjer se ho- če pogajati za osvoboditev Čangkajška. go- tovo pa bodo uporniki tudi njega prijeli in ga pridržali za talca.

Roosevelt za odmor v oboroževanju

London, 20. decembra d. Veselj iz Washing- tona potrjuje poročila o nameravanem Rooseveltovem posredovanju v razorožitve- nem vprašanju. Trdijo, da bo predsednik Ze- dinjenih držav predlagal vsem državam, naj prestežajo na odmor v oboroževanju. Že po- leti je Roosevelt podvzel pobudo za sklicanje konference o istem vprašanju. Po njegovem potovanju v Južno Ameriko smatrajo sedaj njegovi svetlovalci okolščine za enako pobu- do kot ugodne.

Tatvina treh franco- skih vojaških letal

Pariz, 20. decembra d. Vojaške oblasti na vojskem vežbišču v Larzacu v departe- mentu Tarnu, so sporočile, da so izgnila iz tamošnjega hangarja tri lovska letala naj- novejšega tipa. Oblasti so poslale v Larzac brigado mobilne garde.

Milan (dep. Aveyron), 20. decembra d. Vše- raj dopoldne je prišlo na tukajšnje letali- šče šest mož, ki so izjavili, čuvaju hangarja, da imajo nalogo preiskati letala, ki so last aerokluba v Aveyronu. Pod prevezo, da ho- čejo napraviti poizkusni polet, so se vsedli v tri letala, ki so bila v hangarju, ter odle- teli, ne da bi se vrnili. Vsa tri letala so bi- la v izbornem stanju.

Anglija in CSR

London, 20. decembra. b. Doznava se, da bo na seji spodnje zbornice dne 20. ja- nuarja vložil konservativni posanec Adams interpelacijo na zunanega ministra Edena, ali bi hotel v interesu evropskega miru ugotoviti, da bi kakršnakoli kršitev terito- rialne nedotakljivosti in politične neodvis- nosti CSR smatrala britanska vlada kot ne- prijateljsko dejanje napram sebi sami.

Protikomunistična fronta v praksi

Pariz, 20. decembra. b. Dasi je v politič- nih odnosih med Berlinom in Moskvo nastopila velika napetost, ee trgovinska izmenjava med obema državama nadalju- je in celo veča. »Intransigence« poroča, da je Nemčija v zadnjih mesecih uvozila iz Rusije 250.000 ton nafte in je glede uvoza tega premeteta iz Rusije na drugem me- stu, takoj za Francijo in pred Anglijo, ki je šele na tretjem mestu.

Japonske vojne ladje v Sredozemlju

Rim, 20. decembra. b. Nekateri tuji listi so prineli te dni poročilo, da namerava Ja- ponska v podkrepitve svoje solidarnosti z Ita- lijo in Nemčijo v skupni borbi proti komu- nizmu odposlati nekaj svojih ladij v špan- ske vode. Vest je v tej obliki brez podlage, doznava pa se iz zanesljivega vira, da pride- ta morda še proti koncu meseca marca 1937 v Sredozemlje dve japonski križarki, ki se bosta usidrali v italijanskim vodah. Posadko obeh križark bodo tvorili učenci japonske akademije, ki bodo dopolnili svoj študij v Italiji.

Nezgoda francoske letalke

Marseille, 20. decembra. AA. Franco- ska letalka Maryse Hilsz, ki je izvršila po- lete v Sirijo in skušala prekositi hitrostni rekord, se je ponesrečila. Letalka se je re- šila s padalom. Letalo se je pri padcu precej pokvarilo, letalka pa so našli po dolgem iskanju nevarno ranjeno.

Naraščajoča konjunktura ameriške industrije

Washington, 20. decembra. AA. V ame- riških poslovnih in pomorskih krogih na- glasijo, da je »minutstvo za smernico« prešlo na dosedanjih letih, saj se smernice za četrtino razpisanih količin jekla, Mnoge velike toverne se splošno niso udele- žile licitacij. Mislilo, da je to posledica nov h predpisov, ker se odslej morejo ude- ležiti licitacij samo podjetja s 40 urnim de- lom na teden. Minister za delo je nasproti- no mnenja, da je treba nezadostne po- nuditve tolažiti samo s preoblasto zasebnih naročil.

Angleška robotska letala

London, 20. decembra. b. Angleško letal- sko ministrstvo je to dan naročilo 60 novih letal tipa »Queenbeet«, ki jim pravijo tudi »robotič«. Letala namreč letajo brez pilotov in se jih lahko namerja s pomočjo radija. Služila bodo angleški mornarje, kot tudi za oboroževanje pri protiletalskih vajah pri- hodnjega leta. Razvrščena bodo v vrh glavnih britanskih pomorskih bazah.

Iz akvaristove torbe

Nekaj besed o starih velikanih in rdeči jeguljici

Med vododomei, ki so se v prejšnjih ze- melskih vekih ponašali, ako sodimo po fo- silnih ostankih, s precejšnjo dolžino, so še dandanes veljani, zlasti med ribarji hr- ustanci, kakor so nekatere vrste morskih psov. Za časa perma pa je to tetrarhija, so se pa v mnogomilijonskih dobach razvijali tudi razni plazilci v vodah in na kopnem v prav- cate orjake. V začetku specializacije podvodnih vrst so bile dimenzije seveda skromnejše, vrtaj so se poedine živalske vrste in rodovi pod sicer poveljnimi okolnostmi iz majhnih začetkov razvijali do čisto obdobjevanja vred- ne razsežnosti. Ko pa je bil dosežen vrhunec so nekatere skupne razmeroma naglo jogni- le, kakor na primer velikanke savre v vodah in na kopnem, med tem ko so pa dru- gi rodovi in skupine po svojih potocih, vendar z močno reduciranim številom vrst, preživele vse epohe do današnjih dni.

Iz tega sklepana, da so se živali iz pr- votnih oblik progresivno specializirale v skupine, rodove in vrste, zatem povečale svo- jo raso do le mogočega vrhunca, naposled pa propadle. Živali torej, ki jih štejemo danda- nes po njihovi obsežni rasti v velike, kakor so na primer ribe hrustanci (16 do 20 metrov dolgi morski psi), nekatere sklenol- skavke (9 m dolge beluge Oruga in Kapi- škiga morja in porečij), krokodili, kiti, no- sorogi, sloni in drugi, so že dosegli svoj vrhu- nec in bodo prej ali slej izumrle, zlasti ker jih tudi človek, bodaj iz koristi, bodaj iz golega nagona po ubijanju, uničuje.

Do gorj navedenih sklepov so prišli znan- stveniki s primerjavo fosilnih ostanok po- edinih geoloških dob upoštevajoč tudi obli- ke danes živečih živali. Fosilnih ostanok je dandanes nabranih okoli 100.000 vrst, med njimi 12 tisoč vrst žuželk. Zelo dobro so nam ostali ohranjeni mamuti iz kvartarja, vrsta velikanov gljovov. Ob ujetju Lene v Ledeno morje so našli 1.1799 vejkanov, v ledu tiseč trup, ki so ga za časa posebno to- plega polja naplavile vode navzdol. Sever- ni medvedi, volkovi, lisice in druge živali so zavohale plen in prišle na gostijo. Meso mamula namreč, ki je ležal okoli 30 tisoč let v ledu, je bilo popolnoma užito.

Iz mrzle Sibirije se podajno na topli jug v erodiranih bazen, kjer žive med ostalimi lepe traktolike ribe z dolgimi, ozkimi tru- pi, kakor n. pr. rdeča jeguljica, ki zraste na 40 do 50 cm. Ob straneh zelo stisnjen trup se zožuje vedno bolj proti repu, pa tu- di šibice repne plavuti končujejo v ost, hrbi- na in podrepna plavut sta pa neki in dolgi, slično kakor pri jegulji. Glava liži na mopsa nji pa dogo. V mladosti je riba še valjasta. Plava s kačjimi gibi trupa. Ker je lepa, rde- ča, je za večje morske skavarje zelo pri- pravna; če je dovolj majhnih skarpurjev, ribe in drugega drobiža, se tudi zelo dobro drži. Ker je tenka kakor trak, ji je mišičev- je seve zelo slabo. Če jo zaloti vihar v bliž- nji ravne obale, jo vrže na pešak in čisto e obala posejana z rdečimi traktovi. Za ribice ne prihaja v poštev, ker je premehava. Za- radi svoje rdeče barve pa ima dovolj dru- gih sovražnikov, ki pogosto nanjo pozorni.

Naša dobra nepozabna mama, stara mama, teta, gospa

Franja Bergmannova

roj. Roblečkova,

vdova po zdravniku in posestnica v Zalcu,

nam je danes umrla.

Pogreb bo v torek, dne 22. decembra iz njenega doma v Zalcu na tamošnje pokopališče.

Sv. maša za dušnico bo v sredo 23. decembra zjutraj v župni cerkvi v Zalcu.

ZALEC — CELJE — PRAGA, 20. decembra 1936.

Redbine:

DR. KALANOVA, DERICKOVA, DR. MULLERJEVA

Teden dni filma

Nov Kiepurov film dobimo

Kadar nastopi v kakšnem filmu Jan Kiepurow, je to zmerom senzacija za kinematografsko občinstvo. Odlično petje tega slo-

vitega poljskega tenorja, ki se mu nikdar ne pozna utrujenost, je velika atrakcija in kinematografi so s Kiepurowimi filmi zmo-

rom deležni lepega blagajniškega uspeha. Zadnji večji Kiepurow film, ki se je predvajal v Ljubljani, je bil »Daj mi to noč«. Dajali so ga v Matici na velikonočne praznike ob stalno razprodani dvorani. Pozneje ga je igral tudi še močnanski kino.

Zdaj se nam v Ljubljani obeta nov Kiepurow film. Imenuje se »Pod srečno zvezdo«. Nedavno so ga predvajali na Dunaju pod naslovom »Opemring«. Dunajska kritika je bila pri tej priliki polna priznanih besed o tem poljskem pevcu svetovne slave in je trdila, če ta Kiepurow film ni najboljši, je pa gotovo med njegovimi najboljšimi. Razume se, da je v vseh Kiepurowih filmih mnogo petja. Isto velja za »Pod srečno zvezdo«, kjer igra Kiepurow soferja, a se pod vplivom in vodstvom lepe ženske izpremeni v odličnega kavalirja in zatem v pevca, ki ga slavi ves svet. Njegovo petje je še toliko učinkovitejše, ker je tudi njegova igra izvrstna in njegova zunanost simpatična.

Vsekako se za ljubljanske ljubitelje zvočnih filmov obeta nova senzacija, o čemer ni dvoma. Poslušanje Kiepurowega petja je užitek, ki se mu ne bo odrekel noben obiskovalec kinov.

Terezija Svetčeva †

Litija, 20. decembra

Opokine je še ležala na vsej zasavski dolini prava londonska megla, ko so zadoneli zvonovi in oznanili smrt ene izmed najstarejših Litijank, ge. Terezije Svetčeve, vdove po znanem narodnem buditelju in voditelju ustanovitelj Družbe sv. Cirila in Metoda Lukci Sveicu. Ga. Svetčeva je bila znana po vsej naši domovini, saj se je neumorno udeleževala dela za to prekornostno šolsko društvo. Tudi litijsko podružnico je pomagala ustanoviti pred pol stoletjem s svojim mojem in je stala ves čas med podružničnimi voditeljicami. Še zdaj, v jeseni svojega življenja je bila družvena odbornica. Izvolili so jo tudi za častno podružnično predsednico.

Markantna osebnost, neizčrpna kronika, vedno vedrega duha, taka je bila Ga. Terezija. Rodila se je leta 1852 in njen oče, krojač Lovrenc Tura, je zapisal ta dogodek v pergamentno hišno kroniko, ki jo hranijo pri Svetčevih še dandanes. Oče Lovrenc Tura je bil po rodu tirolski Italijan, živel pa je v Litiji 52 let in krojačil. Njena mati je bila Ravnarjeva in je bila sorodnica slovitega škofa in jezikoslovca Ravnarja, po domače Kostrunovega z Vač.

Debele knjige bi se dale napisati tega, kar je pripovedovala Ga. Svetčeva. Večkrat sem jo posetil v njeni sobi, kjer je najrajši domovala. Vsa soba je bila posvečena rajkemu možu. Gospa je navadno sedela v starinskem fotelju in pogledovala zdaj na pisalno mizo notarja Luke — iz pietete je bilo vse tako na njej kakor ob njegovi smrti — zdaj skozi okno na podolgovati in stisnjeni litijski trg. Mnogo mi je pripovedovala in še hranim beležke o njenem pripovedovanju.

Dne 9. februarja 1873 jo je življenjska usoda navezala z Luko Svetcem, ki je prišel nekaj let poprej iz Idrije k nam za notarja. Med obema zakonca je bilo natančno četrty stoletja razlike. Njej je bilo 20, njemu 45 let. Notar Svetec se je iz Litije udeleževal vsega narodno-obrambnega, pa tudi go spodarskega in političnega dela v Ljubljani. Ga. Terezija mu je stala vedno zvesto ob strani. Čeprav je bilo za generacijo razdobja med njima, sta si bila vedno skladna in zakon je bil vzoren in blagoslovljen.

Ga. Terezija je bila prva med našimi damami, ki je prišla na cirijmelodarski zbor. Pokojni pisatelj dr. Ivan Tavčar, ki je bil s Svetčevino dober znanec, se je ob tisti priliki v svojem znanem gorenskem humorju razkoratil in dejal v šal: »Kaj bodo zdaj tudi »babec zraven«? Monsignoru Zupanu pa se je baš ob tej Tavčarjevi opazki pomislil in je priletnil k narodno-obrambnemu delu tudi naše žensko. Takoj so začeli ustanavljati samostojne ženske podružnice CMD in Ga. Terezija mi je večkrat pravila o tej mišni prigodi, seveda zadovoljna, da je bila ona povzročiteljica ženskega gibanja v CMD. Ta dogodek se je odigral na 4. veliki skupščini v Ljubljani, ki se je vršila v stari Citalnici. Naslednje leto pa je CMD zborovala v Kamniku in tam je bila ženska udeležba že častna.

Leta 1929 je dobila naša vrta Litijanka diplomu častnega člana za svoje zvesto 40letno delo pri Družbi sv. Cirila in Metoda. Svetčeva hiša hrani obilne spominke na čase, ko so se narodni prvaki borili za narodove pravice. Ena izmed njih je izpremenjena v mašnen muzej. Obilo slik, diplom, albumov, posvetil in drugega pripoveduje o dneh pred pol stoletjem, in vsi ti spomini so navezani na go. Terezijo in na njenega moža Luko.

Rajnika je bila mati dveh sinov. Sin Pavel je bil areški načelnik in je umrl pred leti v Krškem, rimski Albin pa je preminil med svetovno vojno. Oba sinova sta pokopana na tukajšnjem pokopališču poleg očeta Luke. Zdaj se bo prišla k svoji družini še mati Terezija.

Izmed sorodnikov jih živ še mnogo. Za blago sestro plaka nekaj let starejša Ga. Helena Bevkova, ki ima svoj Tuscum v Litiji, nadalje družina inspektorja Bevka in

Svetčeva družina v Leskovcu pri Krškem. S smrtjo Ga. Svetčeve so prizadela skoro vsa litijska narodna društva, ki so jo štela med članice in podpornice. Najbolj Rdeči križ in podružnica CMD, ki jima je bila še zdaj družvena odbornica.

Do poslednjih let je bila trdnega zdravja, nedavno pa jo je zadela kap, ki se je nato še dvakrat ponovila. Zadnjič jo je zadela 24. novembra. Od tedaj ni zapustila bolniške postelje. Danes dopoldne so bili zbrani okrog nje domači in predsednica podružnice CMD gđ. Pavla Meškova. Kratko za tem je blaga žena preminila. Na Sokoškem domu je zapopolnala črna zastava, podružnica CMD pa je imela takoj pod predsedstvom gđ. Pavle Meškove žalno sejo. Ob odprtem grobu se bo v torek, ko bo pogreb, poslovil od vnute družvene delavke tukajšnji notar, dr. Ivan Grašič, v častnih letih preminih odlični venski ženi bomo ohranili časten spomin. J. Z.

FILATELIJA

Španske znamke

O znamkah, ki izhajajo zdaj v Španiji, vemo prav malo. Tu in tam prihajajo glasovi o raznih zaslikih izdajah znamk, ki jih delajo zdaj vladni pristaji, zdaj uporniki. »Jutro« je pred nekaj dnevi prineslo sliko ene teh znamk. Franco je izdal za svoje vojake posebne dodatne znamke, katerih izkupiček bo šel za boljše opremo njegovih vojakov. Znamke kažejo vojaka na straži in imajo napis »Križarska vojna proti mrazu«. Za enkrat je izšla vrednota po 10 centimov. — Kakor kaže, vršita obe stranki zelo natančno cenzuro nad vsi pošto, ker opazimo razne cenzurne žige na vseh pošiljkah, ki prihajajo iz Španije. Pisma, ki so bila odprta, in ki so prišla iz španskega Maroka, so potem zapečatili z gumiranim pasom, ki ima s strojem natiskan napis: »ABIERTO POR LA CENSURA.« Kakor vse kaže, še precej dolgo ne bomo natančno zvedeli, kakšne znamke so vse v Španiji izšle, in obeta potem postati Španija po svojih najnovejših znamkah do-

kaj zanimiva država, vsekakor zanimivejša, kakor do nedavnega, ko smo lahko javljali samo o njenih neprestrano izhajajočih kilometrijskih serijah, ki so bile namenjene samo za praznjenje žepov zbiralcev.

Obsojeni ponarejalci

Med zadnjim uporom so izšle na Krfu znamke z napisom: »Epire autonome, Corrytze«. Preiskava je dognala, da so jih izdali goljufi, ki se jim je celo posrečilo, prethotopiti nekaj izvodov na pošiljke, ki jih je pošta dostavila naslovljenecem. Epilog tega ponarejevanja se je nedavno odigral pred krfskim sodiščem. Trije obtoženci so bili obsojeni vsak na poldrugo leto ječe. Prav za prav malo, ker so sami priznali, da so z znamkami zaslužili 4 milijone drahem.

Točno plačaj »Jutro« naročnino Varuj svojcem zavarovalnino

Prizor iz vesele kmečke burke »ženske vladajoc

„Taras Buljba“ v Unionu

Kino Union vrti zadnje dni nedvomno najboljši film letošnje francoske produkcije »Tarasa Buljba«. Menda je pri nas malo izobražencev, ki ne bi poznali slovite epopeje velikega Rusa Gogolja, saj je ta knjiga, ki smo jo dobili že pred davnimi leti v prevodu Vladimirja Levstika, eno najzanimivejših ruskih del, ki so si osvojila svet. Že po svoji razgibanosti, je to delo kar klicalo po filmu. Seveda pa je bilo težavno dobiti ljudi, ki bi mogli podati njegove glavne junake v tisti živosti, ki jo zahteva Gogoljev roman.

Že pred dobrimi 10 leti je bil »Taras Buljba« prvič filman. Lotili so se ga Nemci, toda njihov poizkus je klavirno propadel. Topot so ga vzeli v roke Francozi, ki so v filmu najvernejši učenci ruskega filma. Reči moramo, da se jim je delo posrečilo kakor doslej malokatero. Znani karakterni igralec Harry Baur, ki smo ga pri nos običudovali že v marsikaterem filmu je podal glavnega junaka atamana Tarasa Buljbo tako prepričevalno in s tako globokim umetniškim doživljenjem kakor more to storiti samo resničen umetnik. Baur je po svoji vnanosti vse prej kakor prikupen, da leč od ostalih filmskih ljubimcev, ki smo jih vajeni gledati že dolgo leta, toda njegov obraz je kakor nalašč ustvarjen za predstavljanje tiranskega kozaka. Tudi njegovi soigralci so se izživeli v močeno delo, in prizori, ki se vrste drug za drugim so tako popolno in tako živo podani, da moramo strmeti. Zlasti so dobro podani skupinski prizori in scene z množicami, pri katerih šepa navadno večina takolimenovanih »milijonskih« filmov. Fotografija spominja na rusko iz časov največjega razmaha ruskega nemega filma. Režiser Granovsky, ki je po-

svetu znan po številnih dovršeno režiranih filmih, pri nas pa žal še skoraj tuje. Je ustvaril s »Tarasom Buljbo« film, kakršnih bi želeli vsako leto videti vsaj nekaj. »Taras Buljba« zasluži, da si ga vsakdo ogleda.

Z nobenim drugim sredstvom ne morete doseči enakega učinka kakor časopisni oglas, ki ga delokrog je neomejen. Časopis pride v vsako hišo in govori dnevno desetstisoč čitateljem. Redno oglašanje v velikem dnevniku je najuspešnejša investicija, ki prinese koristi trgovcu in kupcu.

Žrtev materinstva

Novo mesto, 20. decembra

Snoči je nenadno umrla v Novem mestu v svoji vili kot žrtev materinstva komaj 28 let stara soproga inženjerja g. Josipa Medica, ga. Lenčka, rojena Splihalova. Pokojnica, vzorna žena in mati, je bila hčer ugledne novomeške rodbine Splihalove. Zapuščena poleg ostalih sorodnikov užaložene soproga s sinčkom in nekaj dni staro hčerko. Pogreb bo v torek ob pol 16. iz Tavčarjeve ulice 4 na novomeško pokopališče. Pokojnici blag spomin hudo prizadeti rodbini naše iskreno sožalje.

Naš nepozabni, dobri soprog in oče, gospod,

Gustav Urbič

žel. uradnik v p.

je v nedeljo 20. t. m. po kratkem trpljenju mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb ljubljene pokojnika bo v torek 22. t. m. ob 3. izpred mrtvašnice državne obč. bolnišnice v Ljubljani.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo 23. t. m. ob 7. zjutraj v cerkvi Sv. družine v Mostah.

LJUBLJANA, 20. decembra 1936.

ZALUJOČI OSTALI.

Božično iznenadenje...

Ali zamorete verjeti, da dobite ta izredno dober radijski aparat BELL po taki ceni

4 in 1 elektronski Super Bell 537

Din 4.975.-

ali pa naplačilo Din 500.- in 18 obrokov

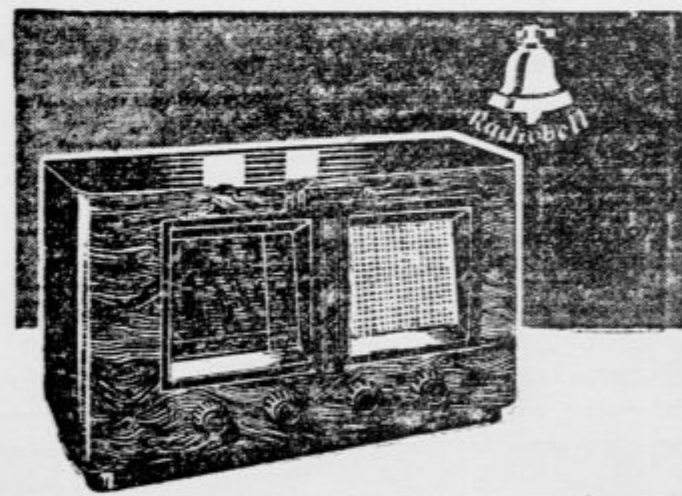
à Din 277.50

Glavno zastopstvo za Dravsko banovino:

RADIO DOBERLET d.z. o.z.

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 8.

ali pa pri: MEINEL & HEROLD, Maribor, Gosposka ulica 20; ANTON BREMEC, AUTOGARAŽA, Celje, Miklošičeva cesta
Radiotehnika Franc Jaklič, Kranj in v vseh večjih krajih banovine.

Vsem našim poslovnim prijateljem sporočamo tužno vest, da je naš dolgoletni sodelavec, gospod

Josip Kveder

v soboto, dne 19. t. m. nenadno preminil.

Pogreb blagega pokojnika bo danes v Celju ob 14.

LJUDEVIT MARX, tovarna lakov, d. d. Domžale.

Žalostni in potrti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljubljena soproga, zlata mamica, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

Lenčka Medic, roj. Splihal

Inženjerjeva soproga,

dne 19. decembra zvečer nenadoma umrla v 28. letu svoje dobe.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek 22. decembra ob 1/4 popoldne izpred hiše žalosti v Tavčarjevi ulici št. 4 na mestno pokopališče.

Maša zadušnica se bo brala v kapiteljski cerkvi v Novem mestu.

NOVO MESTO, 20. decembra 1936.

Inž. JOSIP MEDIC, soprog, DECKO, sinček, hčerka in ostalo sorodstvo.